

УДК: 37.091.12:005.963:34

DOI: <https://doi.org/10.32782/2523-4269-2022-79-2-186-193>

Короткова Юлія Михайлівна,
доктор педагогічних наук, професор
(Донецький державний університет
внутрішніх справ, м. Кропивницький)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6930-9730>

ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ ЮРИДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

У статті охарактеризовано нормативну базу, яка врегульовує організацію і забезпечення такого виду післядипломної освіти, як підвищення кваліфікації. Виділено недоліки в організації підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників узагалі та викладачів дисциплін юридичного спрямування зокрема. Запропоновано огляд професійної програми підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників під назвою «Удосконалення професійної компетентності викладача юридичних дисциплін», яка реалізується в Донецькому державному університеті внутрішніх справ.

Ключові слова: підвищення кваліфікації; викладач юридичних дисциплін; професійна програма; юридична компетентність; психолого-педагогічна й методична компетентність; інформаційно-комунікаційна компетентність.

Постановка проблеми. На сьогодні професія юриста продовжує користуватися надзвичайним попитом серед випускників закладів загальної середньої освіти, незважаючи на те, що експерти ринку праці вказують на його перенасиченість представниками саме правничої галузі. Поруч із цим у суспільстві гостро обговорюється проблема якості юридичної освіти, оскільки працедавці часто наголошують на недостатній сформованості необхідних професійних компетентностей у випускників юридичних закладів вищої освіти (далі – ЗВО) і факультетів. Дійсно, сучасний правник, окрім досконалого володіння нормативно-правовою базою, повинен уміти працювати в команді, критично мислити, бути готовим до продуктивного ділового спілкування тощо. Тому невід’ємною складовою якісної підготовки висококваліфікованого й конкурентоспроможного юриста є чітко продумана система підвищення кваліфікації викладачів юридичних ЗВО та факультетів з урахуванням новітніх досягнень психолого-педагогічних і правничих наук.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням підвищення кваліфікації викладачів закладів вищої освіти загалом, у тому числі юридичної, приділяється належна увага з боку вітчизняних науковців. Так, характеристики стажування як виду підвищення кваліфікації присвячують свої праці Г. Андрес та Л. Чухрай [1], В. Олійник [2; 3]. Форми підвищення кваліфікації аналізують В. Гладуш [4],

Т. Горохівська [5], В. Старостіна [6]. Розвиток інноваційних, зокрема дистанційних форм підвищення кваліфікації, розглядають такі дослідники, як К. Бугайчук [7], В. Олійник [2; 3], Н. Шварп та Л. Калашнікова [8], О. Щербина [9]. Однак проблема вдосконалення професійної майстерності саме викладачів юридичних дисциплін залишається недостатньо дослідженою і потребує свого вирішення.

З огляду на зазначене вище, **метою статті** є висвітлення шляхів удосконалення підвищення кваліфікації викладачів юридичних дисциплін завдяки органічному поєднанню юридичної та психолого-педагогічної і методичної складових.

Виклад основного матеріалу. Підвищення кваліфікації врегульоване ст. 59 Закону України «Про освіту» [10], ст. 60 Закону України «Про вищу освіту» [11] та Порядком підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України № 800 від 21 серпня 2019 р. [12].

Законом України «Про освіту» (ст. 18, п. 6) підвищення кваліфікації визначається як набуття особою нових та/або вдосконалення раніше набутих компетентностей у межах професійної діяльності або галузі знань [10].

Формами підвищення кваліфікації нормативними документами визначено інституційну (очну (денну, вечірню), заочну, дистанційну, мережеву), дуальну, на робочому місці, на виробництві тощо. Форми підвищення кваліфікації можуть поєднуватися.

Основними видами підвищення кваліфікації названо: навчання за програмою підвищення кваліфікації, у тому числі участь у семінарах, практикумах, тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо, та стажування [12].

Незважаючи на те, що в головних нормативних документах у галузі освіти питанням підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників приділяється достатньо уваги, останнє переживає ряд труднощів. Так, відомий вітчизняний фахівець у галузі післядипломної освіти В. Олійник ще у 2010 році називав такі головні недоліки в її організації:

1) сучасний стан матеріально-технічної бази закладів вищої освіти не відповідає сучасним вимогам щодо організації освітнього процесу: лабораторне обладнання застаріле, інформатизація та комп'ютеризація значно відстають від рівня розвитку сучасних ІКТ і потреб у них закладу освіти тощо;

2) стажування викладачів, як найбільш розповсюджена форма підвищення кваліфікації, не досконале і здебільшого має формальний характер. Воно не здійснюється на базі сучасних інноваційних виробництв, у провідних європейських та вітчизняних закладах освіти, що працюють в інноваційному режимі, застосовують новітні освітні технології, мають відповідну матеріально-технічну базу. На сьогодні це залишається проблемою, оскільки відсутня база вітчизняних закладів такого рівня, також не створено умов для стажування в закладах країн зарубіжжя;

3) не створена системи неперервного підвищення кваліфікації науково-педагогічних кадрів. Натомість наявна є системою підтримки кваліфікації викладачів. При цьому основний акцент у підвищенні кваліфікації викладачів перенесено на саморозвиток і самоосвіту;

4) відсутні державні стандарти підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників на основі компетентностей, які б забезпечили єдиний підхід і якість підвищення кваліфікації;

5) залишається на залишковому рівні фінансування фахового зростання науково-педагогічних кадрів (освіта дорослих) [2, с. 91–92].

Варто зауважити, що більшість із зазначених недоліків у галузі підвищення кваліфікації існують і до сьогодні.

Поділяємо думку В. Олійника, який зазначав, що для виокремлення закладів як головних (провідних) у сфері підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників мають значення не стільки загальні результати рейтингового оцінювання ЗВО, скільки ті, які характеризують конкретну спеціальність, а саме:

- кількість програм для підготовки та підвищення кваліфікації, а також спільних із зарубіжними партнерами, їх навчальне та науково-методичне забезпечення;

- кількість інноваційних розробок та іншої авторської продукції, яка впроваджується за певною спеціальністю;

- наявність наукової школи (шкіл) з проблем у межах спеціальності;

- якість кадрів, які забезпечують програми підготовки та підвищення кваліфікації за спеціальністю: академіки, лауреати вітчизняних і міжнародних премій, винахідники, зарубіжні викладачі – професори та ін.;

- наявність відповідної кафедри, лабораторії;

- наявність інноваційної інфраструктури за певною спеціальністю: НДІ, технопарку, бізнес-інкубатора;

- спільні міжнародні структури: консорціуми, лабораторії, фірми тощо;

- співпраця з відповідними інноваційними підрозділами високотехнологічних підприємств, фірм;

- співпраця з НАН або галузевими академіями щодо вирішення проблем у сфері відповідної спеціальності тощо [3, с. 119–112].

Якщо говорити про проблеми підвищення кваліфікації викладачів юридичних дисциплін, то суттєвим недоліком, на наш погляд, є те, що більшість професійних програм спрямовані або на вдосконалення виключно юридичної компетентності (відбувається підвищення кваліфікації в конкретних видах права), або на покращення загальної психолого-педагогічної та методичної підготовки без урахування специфіки предмета викладання.

Зважаючи на це, корисним, на нашу думку, може стати узагальнення досвіду Донецького державного університету внутрішніх справ, яким було розроблено і впроваджено професійну програму підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників під назвою «Удосконалення професійної компетентності викладача юридичних дисциплін» (далі – Програма) загальним обсягом 180 годин – 6 кредитів ЄКТС.

Метою Програми визначено професійний розвиток педагогічних і науково-педагогічних працівників відповідно до новітніх досягнень у галузі юридичної науки і практики та згідно із сучасними вимогами ефективного провадження освітньої діяльності на засадах компетентнісного, інтегрованого, студентоорієнтованого підходів та принципів «педагогіки партнерства».

Предметною областю Програми є підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників, які викладають дисципліни юридичного спрямування. Програма базується на новітніх науково-обґрунтованих підходах до організації навчання дорослих, досягненнях психолого-педагогічних та юридичних наук для подальшого розвитку професійної кар'єри викладачів.

Основний фокус Програми спрямований на розвиток та вдосконалення юридичної, психолого-педагогічної, комунікативної, інформаційно-комунікаційної компетентностей, а також практичних умінь і навичок інтерактивної взаємодії та професійно-особистісного розвитку для підвищення ефективності професійного спілкування та здійснення педагогічної діяльності.

Формами навчання визначено інституційну (очну (денну, вечірню) та дистанційну. Форми навчання можуть поєднуватися. Видами навчальних занять обрано лекції, дистанційні курси, семінари, практикуми, тренінги, майстер-класи з використанням сучасних підходів і технік. Оцінювання включає тестовий підсумковий контроль, підготовку й захист методичного портфоліо [13].

Змістом Програми підвищення кваліфікації передбачено викладання обов'язкових і вибіркових психолого-педагогічних та юридичних освітніх компонентів (далі – ОК).

Блок обов'язкових психолого-педагогічних ОК охоплює такі:

- організаційно-правове регулювання вищої освіти в Україні (12 годин);
- традиційні та інноваційні методи і форми викладання юридичних дисциплін у закладі вищої освіти. Оцінювання результатів навчання (15 годин);
- сучасні підходи до розробки та укладання навчально-методичних матеріалів з юридичних дисциплін (15 годин);
- психологічні аспекти викладацької діяльності (12 годин).

Блок обов'язкових юридичних ОК об'єднує такі:

- організаційно-правове регулювання наукової та інноваційної діяльності (10 годин);
- інформаційні системи та технології управління (10 годин);
- запобігання та протидія корупції в системі освіти (12 годин);
- практика ЄСПЛ (15 годин);
- сучасні течії (концепції) філософії права (10 годин).

До блоку вибіркових юридичних дисциплін входять:

- дисципліна «Дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу» або «Інтелектуальна власність та авторське право» (10 годин);
- дисципліна «Медіація та вирішення конфліктів» або «Актуальні проблеми трудового законодавства» (10 годин);
- дисципліна «Проблеми приватного права» або «Проблеми публічного права» (10 годин);
- дисципліна «Конституційне право: сучасні проблеми теорії та практики» або «Цивільне право та процес: сучасні проблеми теорії та практики», або «Господарське право та процес: сучасні проблеми теорії та практики», або «Адміністративне право та процес: сучасні проблеми теорії та практики», або «Кримінальне право та процес: сучасні проблеми теорії та практики» (10 годин);
- дисципліна «Основи фінансового законодавства та законодавства про підприємницьку діяльність» або «Судове право», або «Проблеми муніципального права» (10 годин).

Також як вибіркові слухачам пропонуються такі ОК: стилістичні норми ділового мовлення, правила складання ділових паперів або сучасні підходи до організації науково-дослідної роботи зі здобувачами освіти (10 годин) [13].

Після засвоєння кожної теми слухачі мають виконати практичні завдання. Наприклад, із теми «Організаційно-правове регулювання вищої освіти в Україні»

передбачаються такі завдання практичного характеру: 1) складіть логіко-структурну схему організації і забезпечення вищої освіти України за планом: мета, завдання, типи закладів вищої освіти, термін навчання, переваги й недоліки в забезпеченні освіти, власні пропозиції щодо вдосконалення; 2) виділіть зарубіжний педагогічно цінний досвід у галузі правового регулювання вищої освіти, який можна творчо застосовувати в Україні.

Під час засвоєння теми «Інформаційні системи та технології управління» слухачам пропонується проходження одного з онлайн-курсів на платформі дистанційного навчання Prometheus. У процесі проходження курсу «Смарт-група: управління на основі даних» слухачі мають можливість отримати знання про особливості управління 2.0 – на основі аналізу даних – та створення інформаційно-аналітичної системи управління; ознайомитися з особливостями та перевагами побудови єдиної системи даних, ІТ-інструментами, аналітичними рішеннями; навчитися використовувати сучасні цифрові технології в управлінні групою; отримати практичні цифрові компетенції розв'язання важливих управлінських проблем громади через аналітичні рішення на основі аналізу даних, використання результатів моделювання та прогнозування; перейти до нової культури управління, що базується на аналізі проблем та рішень, які підкріплені перевіреними даними. У свою чергу, курс «Основи інформаційної безпеки» дозволяє дізнатися про основні кіберзагрози, хто і навіщо їх створює; зрозуміти, кого найчастіше атакують і чому не можна легковажно ставитися до загроз сучасного інформаційного суспільства; отримати готові поради, як захистити особисту інформацію від втрати чи крадіжки; засвоїти прості та доступні принципи безпечної роботи з мобільними пристроями, смартфонами та планшетами.

Після прослуховування лекційних занять із теми «Кримінальне право та процес: сучасні проблеми теорії та практики» слухачам надаються такі завдання: проаналізувати надані законопроекти щодо врегулювання обороту цивільної вогнепальної зброї в Україні, висловити свою думку щодо зазначених проектів: який з них заслуговує на підтримку; чи доцільно в Україні дозволити громадянам на певних умовах володіти короткоствольною нарізною вогнепальною зброєю?

Підсумковий контроль передбачає виконання слухачами тесту за пройденими темами та захист методичного портфоліо викладача юридичних дисциплін. Останнє має містити робочу навчальну програму з однієї дисципліни, яку викладає слухач (на вибір); план-конспект одного навчального заняття з дисципліни, яку викладає слухач (на вибір: лекція, семінарське, практичне чи лабораторне заняття); зразки застосування інноваційних методів і форм навчання та викладання у вищій школі (скріншоти із сайту дистанційного навчання, розробки ділових ігор, дебатів тощо).

Висновки. Отже, галузь підвищення кваліфікації на сьогодні переживає низку труднощів, пов'язаних із відсутністю системи неперервного підвищення кваліфікації науково-педагогічних кадрів, відсутністю державних стандартів підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників на основі компетентностей, які б забезпечили єдиний підхід і якість підвищення кваліфікації. Стосовно підвищення кваліфікації викладачів юридичних дисциплін, то суттєвим недоліком визначено те, що більшість професійних програм спрямовані або на вдосконалення виключно юридичної компетентності (відбувається підвищення кваліфікації в конкретних

видах права), або на покращення загальної психолого-педагогічної та методичної підготовки без урахування специфіки предмета викладання. З метою подолання зазначеного недоліку в статті запропоновано опис Програми підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників під назвою «Удосконалення професійної компетентності викладача юридичних дисциплін» загальним обсягом 180 годин – 6 кредитів ЄКТС, яка реалізується в Донецькому державному університеті внутрішніх справ. Її особливістю є органічне поєднання сучасних здобутків психолого-педагогічних та юридичних дисциплін, що дозволяє якісно підвищувати рівень професійної майстерності слухачів.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми, яка розглядається. **Подальшого вивчення** потребує досвід організації і забезпечення підвищення кваліфікації викладачів юридичних дисциплін у розвинених країнах світу з метою його творчого застосування в освітньому процесі вітчизняних закладів вищої освіти.

Список використаних джерел

1. Андрес Г., Чухрай Л. Стажування як спосіб підвищення наукової кваліфікації та академічної мобільності викладачів. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Музеєзнавство і пам'яткознавство*. 2019. Т. 2. № 1. С. 78–80.
2. Олійник В. В. Професійне удосконалення науково-педагогічних працівників: проблеми та шляхи вирішення. *Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти* : зб. наук. пр. Харків : НТУ «ХП», 2010. Вип. 27 (31). С. 88–97.
3. Олійник В. В. Неперервне оновлення знань науково-педагогічних кадрів – нагальна проблема національної вищої школи України. *Вісник післядипломної освіти. Серія: Педагогічні науки*. Вип. 4 (33). 2017. С. 109–123.
4. Гладуш В. А. Тенденції розвитку форм підвищення кваліфікації педагогічних кадрів в Україні. *Вісник післядипломної освіти. Серія: Педагогічні науки*. 2019. Вип. 9. С. 10–31.
5. Горохівська Т. М. Зарубіжний досвід підвищення кваліфікації викладачів вищої школи як форми розвитку їх професійно-педагогічної компетентності. *Науковий вісник Льотної академії. Серія: Педагогічні науки*. 2019. Вип. 5. С. 276–280.
6. Старостіна О. В. Досвід підвищення кваліфікації викладачів вищої школи в Україні. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020. № 72. Т. 2. С. 122–126.
7. Бугайчук К. Л. Проблеми підвищення кваліфікації викладачів вищих навчальних закладів системи МВС в галузі дистанційного навчання. URL: http://bugaychuk.blogspot.de/2011/11/blog-post_18.html/ (дата звернення: 19.02.2022).
8. Шварп Н. В., Калашнікова Л. М. Формування професійної поведінки викладачів закладів вищої освіти непедагогічного профілю у системі підвищення кваліфікації фахівців. *Педагогіка та психологія*. 2018. Вип. 59. С. 230–243.
9. Щербина О. А. Проектування електронних освітніх ресурсів для відкритих систем підвищення кваліфікації викладачів університету : монографія. Київ : Компринт, 2018. 299 с.
10. Про освіту : Закон України від 21 листопада 2021 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 19.02.2022).
11. Про вищу освіту : Закон України від 01 січня 2022 р. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 19.02.2022).
12. Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників : Постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 19.02.2022).
13. Професійна програма підвищення кваліфікації «Удосконалення професійної компетентності викладача юридичних дисциплін» (для педагогічних і науково-педагогічних працівників закладів вищої та передвищої освіти). Маріуполь : Донецький державний університет внутрішніх справ, 2021. 8 с.

References

1. Andres, H., Chukhrai, L. (2019). Stazhuvannia yak sposib pidvyshchennia naukovoii kvalifikatsii ta akademichnoi mobilnosti vykladachiv [Internship as the way to improve scientific skills and academic mobility of teachers]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu kultury i mystetstv. Serii: Muzeieznavstvo i pamiatkoznavstvo*. T. 2. № 1. S. 78–80 [in Ukrainian].
2. Oliinyk, V. V. (2010). Profesiine udoskonalennia naukovo-pedahohichnykh pratsivnykiv: problemy ta shliakhy vyrishennia [Professional development of scientific and teaching staff: problems and solutions]. *Problemy ta perspektyvy formuvannia natsionalnoi humanitarno-tekhnichnoi elity* : zb. nauk. pr. Kharkiv : NTU «KhPI». Vyp. 27 (31). S. 88–97 [in Ukrainian].
3. Oliinyk, V. V. (2017). Neperervne onovlennia znan naukovo-pedahohichnykh kadrov – nahalna problema natsionalnoi vyshchoi shkoly Ukrainy [Continuous updating of knowledge of scientific and pedagogical staff is an urgent problem of the national higher school of Ukraine]. *Visnyk pisliadyplomnoi osvity. Serii: Pedahohichni nauky*. Vyp. 4 (33). S. 109–123 [in Ukrainian].
4. Hladush, V. A. (2019). Tendentsii rozvytku form pidvyshchennia kvalifikatsii pedahohichnykh kadrov v Ukraini [Trends in the development of forms of professional development of teachers in Ukraine]. *Visnyk pisliadyplomnoi osvity. Serii: Pedahohichni nauky*. Vyp. 9. S. 10–31 [in Ukrainian].
5. Horokhivska, T. M. (2019). Zarubizhnyi dosvid pidvyshchennia kvalifikatsii vykladachiv vyshchoi shkoly yak formy rozvytku yikh profesiino-pedahohichnoi kompetentnosti [Foreign experience in improvement of the qualification of higher school teachers as a form of development of their professional and pedagogical competence]. *Naukovyi visnyk Lotnoi akademii. Serii: Pedahohichni nauky*. Vyp. 5. S. 276–280 [in Ukrainian].
6. Starostina, O. V. (2020). Dosvid pidvyshchennia kvalifikatsii vykladachiv vyshchoi shkoly v Ukraini [Experience of advanced training of higher school teachers in Ukraine]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh*. № 72. T. 2. S. 122–126 [in Ukrainian].
7. Buhaichuk, K. L. (2011). Problemy pidvyshchennia kvalifikatsii vykladachiv vyshchykh navchalnykh zakladiv systemy MVS v haluzi dystantsiinoho navchannia [Problems of professional development of teachers of higher educational institutions of the Ministry of Internal Affairs system in the field of distance learning]. URL: http://bugaychuk.blogspot.de/2011/11/blog-post_18.html/ (data zvernennia: 19.02.2022) [in Ukrainian].
8. Shvarp, N. V., Kalashnikova, L. M. (2018). Formuvannia profesiinoi povedinky vykladachiv zakladiv vyshchoi osvity nepedahohichnogo profilu u systemi pidvyshchennia kvalifikatsii fakhivtsiv [Formation of professional behavior of teachers of higher education institutions of non-pedagogical profile in the system of professional development of specialists]. *Pedahohika ta psykhohiia*. Vyp. 59. S. 230–243 [in Ukrainian].
9. Shcherbyna, O. A. (2018). Proektuvannia elektronnykh osvitnikh resursiv dlia vidkrytykh system pidvyshchennia kvalifikatsii vykladachiv universytetu [Design of electronic educational resources for open systems of advanced training of university teachers] : monohrafiia. Kyiv : Komprynt. 299 s. [in Ukrainian].
10. Pro osvitu [About education] : Zakon Ukrainy vid 21 lystopada 2021 r. № 2145-8. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (data zvernennia: 19.02.2022) [in Ukrainian].
11. Pro vyshchu osvitu [About higher education] : Zakon Ukrainy vid 01 sichnia 2022 r. № 1556-7. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (data zvernennia: 19.02.2022) [in Ukrainian].
12. Deiaki pytannia pidvyshchennia kvalifikatsii pedahohichnykh i naukovo-pedahohichnykh pratsivnykiv [Some issues of professional development of pedagogical and scientific-pedagogical] : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 21 serpnia 2019 r. № 800. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text> (data zvernennia: 19.02.2022) [in Ukrainian].
13. Profesiina prohrama pidvyshchennia kvalifikatsii «Udoskonalennia profesiinoi kompetentnosti vykladacha yurydychnykh dystsyplin» (dlia pedahohichnykh i naukovo-pedahohichnykh pratsivnykiv zakladiv vyshchoi ta peredyshchoi osvity) [Professional training program "Improvement of professional competence of a teacher of legal disciplines" (for pedagogical and scientific-pedagogical employees of

higher and secondary professional education institutions)]. Mariupol : Donetskyi derzhavnyi universytet vnutrishnikh sprav, 2021. 8 s. [in Ukrainian].

Korotkova Yuliia,
Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
(Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6930-9730>

**IMPROVING THE QUALIFICATION OF TEACHERS OF LEGAL DISCIPLINES:
PROBLEMS AND WAYS OF UPDATING**

The article is devoted to the issues of improving the professional development of teachers of legal disciplines in higher education institutions. The normative base which regulates the organization and maintenance of such kind of postgraduate education as advanced training is characterized. Shortcomings in the organization of professional development of scientific and pedagogical workers in general and teachers of legal disciplines in particular are highlighted. These include: the lack of the system of continuous professional development of scientific and pedagogical staff, the lack of state standards for professional development of scientific and pedagogical workers on the basis of competencies that would provide a unified approach and quality of professional development, the focus of the majority of professional programs either on improvement of purely legal competence qualifications (advanced training is held in specific types of law), or on updating the general psychological, pedagogical and methodological training without taking into account the specifics of the subject. Taking it into consideration, the author proposes a review of the professional program of professional development of scientific and pedagogical workers entitled "Improving the professional competence of teachers of legal disciplines" with a total of 180 hours (6 ECTS credits), which is implemented at Donetsk State University of Internal Affairs. The main focus of the Program is aimed at development and improvement of legal, psychological-pedagogical, communicative, information-communication competencies, as well as at practical skills and habits of interactive communication and professional and personal development to improve the effectiveness of professional communication and implementation of pedagogical activities. The research does not cover all aspects of the problem under study. Further study is needed on the experience of organizing and providing advanced training of teachers of legal disciplines in developed countries with the aim of its creative application in the educational process of domestic higher education institutions.

Key words: advanced training; teacher of legal disciplines; professional program; legal competence; psychological-pedagogical and methodological competence; information-communication competence.

Надіслано до редколегії 01.03.2022
Рекомендовано до публікації 07.03.2022